

AZ ERDŐ

AZ 1862-BEN ALAPÍTOTT ERDÉSZETI LAPOK 121. ÉVFOLYAMA

1986. OKTÓBER • XXXV. ÉVFOLYAM 10. SZÁM

TARTALOM

Dr. Mátyás Vilmos: Tölgyfajok, -változatok és -hibridek Magyarországon	429
Mátyás Vilmos külföldi szakirodalmi elismeréséről (dr. Csapody István)	434
Százéves az Országos Erdészeti Egyesület budapesti volt székháza (dr. Kollwentz Ödön)	435
Első szakmai múzeumunk az egyesület székházában (Oroszi Sándor)	436
Szepesti András: Ismét az erdőfelújításról	439
Cebe Zoltán: Ültetvényeszerű erdőgazdálkodás	447
Dr. Szodfridt István: A termőhelyfeltárás jelene és a további teendők	454
Dr. Igmandy Zoltán, dr. Traser György, dr. Varga Ferenc, Vasas Ernő: Elpusztult kocsánytalan tölgyek évvýrúvizsgálata	457
A nevelővágások csőrölés vonzóloi (dr. Temesi Géza)	461
Végyszeres erdőápolás (dr. Kolonits József)	462
A MEM Erdészeti és Faipari Hivatalának nemzetközi kapcsolatai (Brokés Tamás)	466
Páll Miklós: Az erdőszítési munkák hatékonyságának vizsgálata	470
Nem mindennapi találkozó (dr. Tompa Károly)	472
„A környezet állapota és védelme” (dr. Csötönyi József)	472
Es hogy van ma? (dr. Szász Tibor)	473
Szerzőinkhez (a szerkesztőség)	473

Címkép: KOLLER kötéldarus közelítés, VARUTA kiszállítás
A hátapon: Egyesületünk 100 éves, volt székháza

(Jérôme R. felvételei)

СОДЕРЖАНИЕ

Д-р В. Матъш: Виды, разновидности и гибриды дуба в Венгрии	429
Д-р Е. Коллвентц: Исполнилось 100 лет бывшему бурлапшткскому зданию Венгерского Лесного Общества	434
III. Оросци: Первые профессиональные музеи	436
А. Сепешти: Еще раз о лесовосстановлении	439
З. Цебе: Ведение плантационного лесного хозяйства	447
Д-р И. Содфридт: Обследование лесной условий местпроизрастания и дальнейшие шаги	454
Д-р З. Игманди и коллеги: Изучение годичных колец на стволах погибших деревьев бука скального	457
Д-р И. Колонитс: Химические ухода за лесом	462
Т. Брокеш: Международные связи Управления лесного хозяйства и деревообрабатывающей промышленности	466
М. Палл: Изучение эффективности лесокультурных работ	470

CONTENTS

Mátyás, V.: Oaks in Hungary: species, varieties, hybrids	429
Kollwentz, Ö.: 100th anniversary of the old headquarter of the National Association of Foresters	434
Oroszi, S.: The first Hungarian Museum for Forestry	436
Szepesti, A.: Once again: about stand reproduction	439
Cebe, Z.: Forest management in plantations	447
Szodfridt, I.: Investigating the forest sites: facts and tasks	454
Igmandy, Z. and al.: Annual ring analysis of perished Quercus robur L. trees	457
Kolonits, J.: Sylvicultural treatments with using chemical compounds	462
Brokés, T.: International relations of the Erdészeti és Faipari Hivatal (Department of Forestry)	466
Páll, M.: Investigations on the efficiency of forestation operations	470

AZ ERDŐ

Az Országos Erdészeti Egyesület kiadványa. Szerkeszti: dr. Solymos Rezső. A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth L. tér 11. Levélcím: 1860. Budapest, MEM. EFH. Kiadja a Delta Szaklapkiadó Műszaki Szolgáltató Leányvállalat, 1442 Budapest VII., Garay u. 5. Telefon: 215-440. Felelős kiadó: dr. Varga György igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő hivataloknál és a Posta Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodáján (Budapest, József nádor tér 1. 1900), vagy átutalással a 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egy szám ára 20,- Ft, előfizetés egy évre 240,- Ft. Külföldön terjeszti a KULTÚRA Könyv- és Hírlap Kereskedelmi Vállalat (Budapest, Pf. 149. H-1389) és a MAGYAR MÉDIA (Budapest, Pf. 279. H-1392). Az évi előfizetés ára: 7 dollár.

Révai Nyomda Egri Gyáregysége, Eger, 86 5036 Igazgató: Horváth Józsefné dr.

Index: 25 508

HU ISSN 0014-0031

DR. MÁTYÁS VILMOS

Tölgyfajok, -változatok és -hibridek Magyarországon

Máttyás Vilmos a szakmánknak felszabadulás utáni egyik legjelentősebb kutató egyénisége. A háború után kiterjesztője volt az Erdészeti Kísérleti Állomáson korábban megindult erdészeti szaporítómag-vizsgálatnak. Kezdeményezője és első szervezője az erdészeti maggazdálkodásnak. Megszervezte az erdei magvak országosan rendszeres vizsgálatát, meghatározta az erdei fajfajok magvainak célszerűen körülhatárolható származási és az ezekhez tartozó felhasználási körzeteket. Kijelölte a főbb fajfajok magtermesztő állományait, kialakította ezek fenntartásának, folyamatos utánpótlásának szabályait. Ebben a tárgykörben útmutatókat, szabályzatokat dolgozott ki.

Termelészervezési munkássága mellett kutatói figyelmét — erdélyi indítással — a Kárpát-medence tölgyeinek megismerésére fordította. Kritikailag feldolgozta mindazt, amit e tájon a témáról írtak és közzétettek. Vállalkozott a tölgyfajok, -változatok és -hibridek szétválasztására — amitől botanikusaink sorra megfutamodtak — és ezt oly sikerrel vitte véghez, hogy Jávorka után még hosszú ideig legnagyobb botanikusunk — Soó Rezső — A MAGYAR FLÓRA ÉS VEGETÁCIÓ RENDSZERTANI—NÖVÉNY-FÖLDRAJZI KÉZIKÖNYVE IV. kötetében a tölgyek nemzetségének földolgozását reá bízta.

Máttyás tudományos eredményeit igyekezett a termelésnek átadni. Kéziratban megőrzött életművét kutatótársai rongyosra olvasták. A gyakorlatnak figyelmét legutóbb éppen lapunkban igyekezett ezekre felhívni (1983. 393—396. old.). Egészségének hanyatlását érezve, utolsó írásában is ezzel foglalkozik. Az itt következő tanulmányának megjelenését azonban már nem érthette meg, ez év július 2-án örökre távozott körünkből.

Erdőgazdasági üzemterveink — újabb erdőterveink — és egyéb nyilvántartásaink öt őshonos tölgyfajt (kocsányos, kocsánytalan, molyhos, magyar és csertölgyet) tartanak nyilván. A változatok közül a későn virító és szlavón származású kocsányostölgy állományokat csak részben mutatják ki. Tölgyeseink maggazdálkodási problémáinak kutatásával kapcsolatban, a magterme-

16 állományok felülvizsgálata alkalmával figyeltünk fel egyes új fajok, fajváltozatok, hibridek jelentőségére. Ezek ismeretének erdőgazdálkodási szempontból gyakorlati fontosságot kell tulajdonítanunk. A Cambridge-ben 1964-ben megjelent FLORA EUROPAEA már az új tölgyfajokat közli és magyarországi előfordulásukat megemlíti.

Őshonos tölgyfajaink száma ennek megfelelően ötről nyolcra emelkedett

A botanikusok és általunk begyűjtött példányok azonban csak az előfordulás tényét bizonyítják. Hogy milyen területen és az állományokban milyen eleggyel van képviselve az „új faj” azt a jövő kutatások kell felderítsék. Ugyancsak a jövőre vár az újabban elismert fajok, változatok, hibridek termőhelyigényének, fatermesztési értékkülönbségeinek meghatározása.

Első lépésként arra lenne szükség, hogy az új fajokat a természetben konkrétan meg tudjuk határozni. A faj, változat, hibrid pontos meghatározására elsősorban a magtermelés célját szolgáló törzskönyvezett állományokban van szükség, mivel ezek a legkiválóbb minőségű erdőrészeket és a továbbtenyésztést szolgálják. Az elkülönítési lehetőségeket vizsgálva gyakorlatilag a levélalak jellege a meghatározó. Fontos, határozó jellege van a kupacsnak is, de termés nem mindig található. Törzsalak alapján egyedül a szlavontölgyeket különböztetjük meg. A kéreg a termőhely, a kor szerint nagyon változatos. Közismert természetesen a levélalak rendkívüli változatossága is — ez megnehezíti a meghatározást — ezért mindig a jellegzetes, a túlsúlyban lévő levélalakot kell meghatározónak venni.

Az egyes tölgyfajok, -változatok erdőgazdasági szempontból szükséges elkülönítését a következőkben foglalhatjuk össze:

KOCSÁNYOS TÖLGY (*Quercus robur* L.) elkülönített változatai a koránvirító, későnvirító hazai kocsányos tölgy, a szlavón tölgy, valamint annak korán- és későnvirágzó változatai. A különböző időben fakadó változatok elkülönítése csak szervezett fenológiai megfigyelésekkel lehetséges.

A szlavón tölgy törzsalakja, különleges ágszerkezete, kiváló fatermesztési tulajdonsága már régen felkeltette a szakemberek figyelmét. Koronája erdő-, valamint nyiladékszegélyen is aránylag szűk, a fa ágai nem fordulnak a szegély felé. A korona az állományban magasan feltolódik. A törzs egyenes, csúcsig követhető. A kéreg vékony, kéregrepedése sekélyebb, általában pirosas, hasonlít a cseréhez, de van lágyabb kérgű alakja is! A törzs keresztmetszete szabályosabb kör alakú. Fényigényesebb mint a közönséges kocsányos tölgy, ezért koronája — különösen zárt állásban — fejletlen. Jellegzetes alakja ellenére erdőterveink nem minden esetben különítik el. Sok kocsányos tölgyesként nyilvántartott erdőrészlet bizonyul szlavón tölgyesnek. Zömükben telepített kultúrállományok, csak a Dráva-lapályon fordulnak elő olyan szlavón tölgyesek, amelyek felépítésük és fafajösszetételük alapján őshonosnak tekinthetők. A Dunántúlon található a legszebb elit törzsek, de jobb állományai szétszórtan az egész ország területén megtalálhatók. A pontos megfigyelések hiányában a későn- és koránvirító állományoknak csak egy részét ismerjük. A kocsányos tölgyeknél a levélváll szíves-cimpás „auriculata” típusa a leggyakoribb.

MUZSDALY, VAGY KÖRIS TÖLGY (*Quercus petraea* [Matt.] Liebl.) a tőfaj, s melllette két „új faj” is előfordul:

ERDÉLYI KOCSÁNYTALAN TÖLGY (*Quercus polycarpa* Schur) a Nyugat-Dunántúl több helyén, a Bakonyban, a Mecsekben, a Vértestől a Gödöllői-

dombvidékig és a Mátrában, valamint újabban a Soproni-hegységben bizonyítottan előfordul. E délkelet-európai faj nyugat felé való elterjedésének erdőgazdasági jelentőségét még nem ismerjük eléggé.

DÁRDASKARÉLYŰ KOCSÁNYTALAN TÖLGY (*Quercus dalechampii* Ten.) a Soproni- és Kőszegi-hegységben, a Nyugat-Dunántúlon, a Bakonyban, Mecsekben, Pilisben, a Mátrában fordul elő és újabban a Sátor-hegységben is megtaláltam. Itteni kiváló állományai erdőgazdasági jelentőségét bizonyítják. E két utóbbi „új faj” nálunk gyakoribb, mint a tőfaj.

Az erdőgazdaságokban működő gyakorlati szakemberek segítségével országos herbáriumi anyagot állítottunk össze, melyben az új fajok megtalálhatók.

MOLYHOS TÖLGY az újabb felfogás értelmében két fajra oszlik. A *Quercus pubescens* Willd. a legváltozatosabb alakokban található herbáriummunkban, s ez megfelel a régi felismerésnek, hogy hibridizálódásra rendkívül hajlamos.

OLASZ MOLYHOS TÖLGY (*Quercus virgiliana* Ten.) a herbáriumi gyűjtésünk alapján bizonyíthatóan főleg a Gerecse, Vértes, Mecsek, Budai-hegyvidék, Gödöllői-dombvidék, Bükk-hegység területén azonosítható. Ez a faj is a szárazabb termőhelyeken él, de igényesebb mint a molyhos tölgy, s így erdőművelési szempontból indokolt az elkülönítése.

MAGYAR TÖLGY (*Quercus frainetto* Ten. syn. *Conferta* Kit.) hazai előfordulásait mesterséges telepítésként tartják nyilván. A Bükk-hegységben azonban a dácikus elemek jellegzetes fellépése, valamint a *Qu. Tabajdiana* és a *Qu. Tufae* magyar tölgy—kocsánytalan tölgy hibridek előfordulásai az őshonosság lehetőségére utalnak, s bár egyes telepített állományaiban neki meg nem felelő, főleg hűvösebb termőhelyeken fagykárak észlelhetők, másutt igen szép állományai láthatók. Telepítését érdemes szorgalmazni. Ismert lelőhelyei: Keszthely, a Velencei-hegység, Zselic, Mekényes, Diósjenő, Pomáz, Kamaraerdő, Sopron-Rákpatak. A fontosabb hibridelőfordulások feltártak.

CSER (*Quercus cerris* L.) fafajváltozatai, a fehér és vörös cser kérdése tudományos irodalmunkban sok vitát eredményezett, amely még nincs lezárva. A fagylécmenetes, gyorsnövekedésű, jóalakú csereseink faanyagának felhasználhatósági lehetősége az iparban hódít, ezért a kérdést tovább kell kutatni.

TÖLGY HIBRIDJEINK

Az új fajok leírását A TÖLGYEK (szerk. Keresztesi B.: 1967) c. mű dendrológiai fejezete közli. A fejezet korlátozott terjedelme miatt ott a változatok és hibridek részletes ismertetését sajnos nem közölhettük. A hibridek gyakorlati felismerése különleges botanikai tudást igényel. Botanikusaink számos tölgyhibridet írtak le. Ezek erdőgazdasági jelentőségének tisztázása mai napig adósságunk. A heterózisfőlény a természetben is tapasztalható. Így pl. a kocsánytalan és magyar tölgy hibridjének (*Qu. x Tabajdiana* Simk.) 50 éves korában hektáronként 28 m³-rel több fatömege van, mint a hasonló termőhelyen tenyésztő kocsánytalan tölgynek. Tölgyeink változatai és hibridjei sajnos pusztulnak. Jelentőségük ismeretében a megmaradt értékes állományok, csoportok és egyedek fokozottabb védelmet igényelnek. Az értékes fajok ellenőrzött makkbegyűjtésének gondos megszervezésével, az utódállományok telepítésével lehetővé tesszük értékes, kiváló faanyagot termelő állományok alapítását.

A hibrid megnevezés a különböző szerzőknél nem egységes. Nevezik tranzi-

tus alaknak, átmenetnek, keverékfajnak, sőt „korcsnak”, közép fajnak is. Ha azt vizsgáljuk, hogy hazánk területén milyen tölgyfajok tenyésznek együtt, vagy közel egymáshoz, akkor elsősorban a kocsánytalan és kocsányos tölgy közös, vagy határtermőhelyeinek hibridálódási lehetőségeire kell gondoljunk. Másik ilyen terület a kocsánytalan tölgyek fajai között lehetséges, végül a kisebb területet elfoglaló molyhos tölgyek és egyéb környező, vagy egyben előforduló tölgyfajok közötti átmeneti alakok is gyakorlati jelentőségűek.

A kocsánytalan és kocsányos tölgyek tranzitus alakjainak felismerése és leírása 1813-ban kezdődött és 1886-tól *Borbás Vince* (†1905), *Simonkai Lajos* (†1910) munkásságát jelentette. Utóbbi halálával a magyar tölgykutatás hőskorszaka lezárult, s ezután már a trianoni békeszerződés nyomán román területekre jutott Erdély tölgyeit a román tudósok kutatták és írták le. *Borbás* és *Simonkai* idejében 20 taxon keletkezett, a románok korszakában 6, majd 3 az újabb magyar tölgykutatási korszakban (1970). A 157 év alatt 29 taxon.

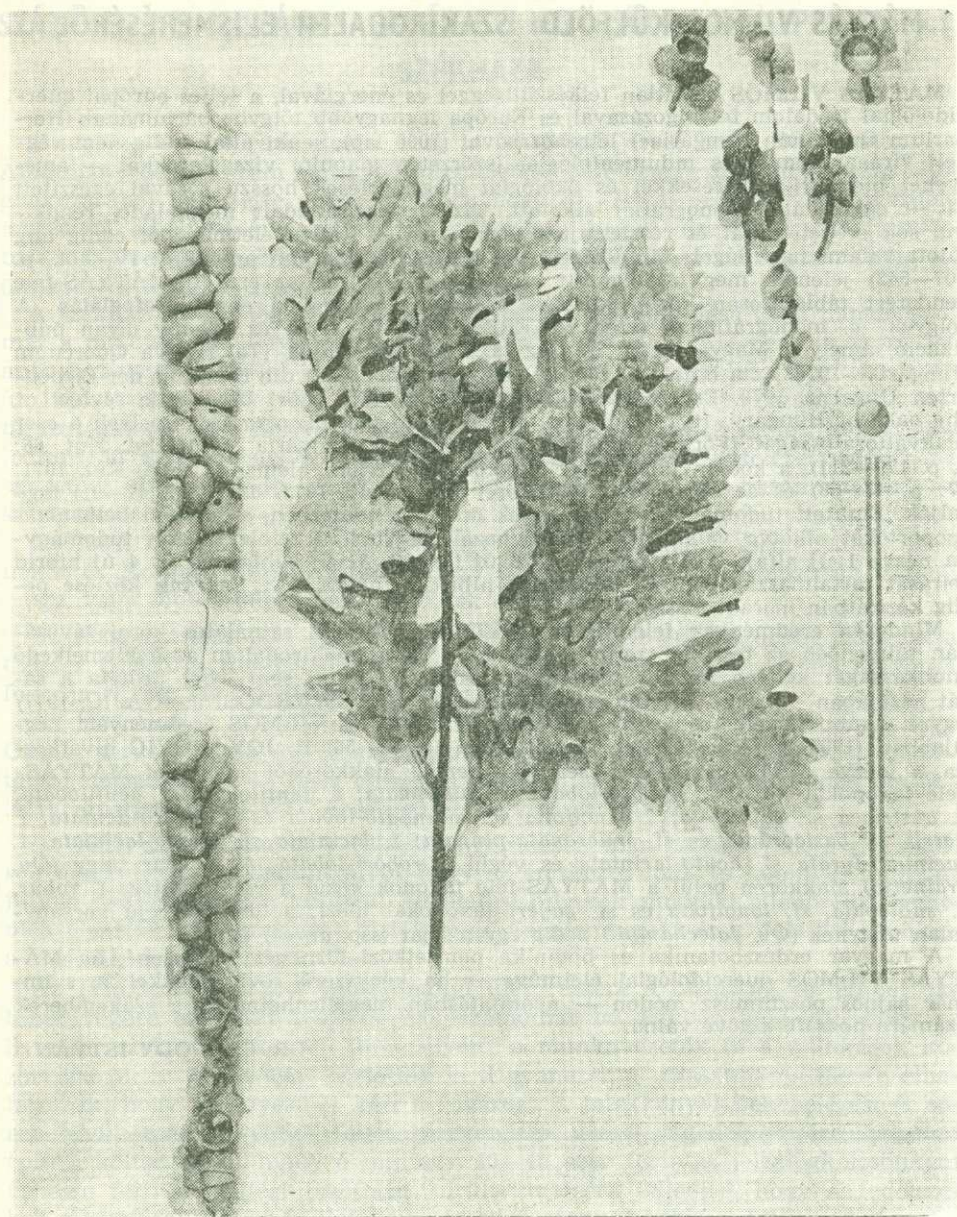
Lasch a BOT. ZTG. 1857 (416/f.)-ben 32 alakot írt le, *Ascherson* és *Grübner* SYNOPSIS-a 1911-ben 11-et. A nagy román flóramű, a FLORA RPR I. kötet (1953) a következő magyar köztes alakokat ismerteti és tárgyalja:

1. <i>Qu. Feketei</i> Simk. (variet.)	8. <i>Qu. Haynaldiana</i> Simk.
2. <i>Qu. Jahnii</i> Simk. (variet.)	9. <i>Qu. Heuffeli</i> Simk. (varietásként)
3. <i>Qu. Csatói</i> Borb.	10. <i>Qu. Kernerii</i> Simk.
4. <i>Qu. Tabajdiana</i> Simk.	11. <i>Qu. Dévensis</i> Simk.
5. <i>Qu. Tufae</i> Simk.	12. <i>Qu. Bedői</i> Borb. (szinonimaként)
6. <i>Qu. dacica</i> Borb.	13. <i>Qu. Széchenyiana</i> Borb.
7. <i>Qu. diversifrons</i> Borb.	14. <i>Qu. Budensis</i> Borb.

15. *Qu. Herculis* Borb. (szinonimaként)

Soó Rezső SYNOPSIS IV. kötet „keverékfajait” ismertetni mellőzöm, mivel műve közkézen forog. Mint „tudományos tanácsadó” az elmúlt időszak alatt az összes hibrideket részletesen ismertettem, 1970 után már csak két tranzitus alakot írtam le. Mindkettő kéziratban van és tudományos jelentésekben szerepel:

Quercus Budaiana mihi (1984) *Qu. polycarpa* x *Qu. dalechampii*. A Bükk-hegység mocsolyástelepi erdészet területéről, a Kisgyőr 157/a erdőrészletből gyűjtötte *Barcsi Matild* erdész. Leveleinek csúcskaréja megnyúlt, feltétlen *dalechampii* jellegű, kisebb levelei határozottan a *polycarpa* fajra ütnek ún. mozaikhibrid. Az elliptikus-tojásdad levelek hossza (92)—110—130/146 max. mm, átlaguk 122 mm. A levélszélesség (58)—60—85/95 mm között változik, átlagban 77 mm. A levélnyel (15)—20—26/30, átlag 21 mm hosszú. A karéjok száma (3)—4—5—(7), a levélnyel $\frac{0}{0}$ =5,8. A levelek olajzöldek, fényesek, fonákjuk szürkészöld. Az erek hegyesszögben ágaznak el. A levelek „coriacea” típusúak. A váll kicsinyített, s enyhén füles, avagy legömbölyített ék alakú. Az „apex” nyelvszerű, mindenképpen *dalechampii* jellegű. A karéjok lekerekítettek, itt-ott kissé hegyesedők. Az öblök nyíltak, háromszög alakúak, kivételesen itt-ott zártabbak is. A levelek szárnyasan karéjostól szárnyasan hasított alakig változóak. Apró kupacsú és makkú, száraz termőhelyeken él. A termés ülő. A kupacs félgömb alakú, apró, 10—12 mm átmérőjű, vörösesbarna színű. Pikkelyei hosszú háromszög alakúak, de nem gibbosusak (púposak), mint a *Dalechampii*-nél. A makk igen apró, gömbölyded, 12×10 mm, fele áll ki a kupacsból. A rügyek kissé hegyesek. A hajtások bíborszínűek. Sűrű, kerekded lenticellái vannak, a stipulák itt-ott fennmaradók, fejlettek. (EXS. in HQH Nr 2246.) Az Északi-középhegység szárazságtűrő tranzitus alakja az erdélyi kocsánytalan tölgy és a dárdáskarélyú kocsánytalan tölgy között, s egyben bizonyítja a *Qu. Dalechampii* behatolását a mai ország területére.

Quercus Czáránii Máty. (*Frainetto* x *Dalechampii*) a szerző által összeállított országos tölgyherbárium 7981 lapján

A tölgyhibridek feltárása közel sem fejeződött be. A szerző 1985-ben egy gödöllői arborétumi példányban a magyar tölgy és dárdáskaréjú tölgy hibridjét fedezte fel, mely 15 éves korban már 1 kg makkot termett és erőteljes, hatalmas csemetéi vannak. Ez a *Quercus Czáránii* Mátyás (*Qu. Frainetto* ♀ x *Qu. Dalechampii* ♂) a szerző által összeállított országos tölgyherbárium 7981. lapján.

MÁTYÁS VILMOS KÜLFÖLDI SZAKIRODALMI ELISMERÉSÉRŐL

MÁTYÁS VILMOS hallatlan felkészültséggel és energiával, a teljes európai quercidológiai irodalom feldolgozásával és Európa legnagyobb tölgyherbáriumának (Herbarium Quercuum Hungariae) létrehozásával (7000 lap), senki által eddig nem végzett viráganatómiai és indumentológiai (szőrzetten alapuló) vizsgálatokkal — amelyeket biometriai mérésekkel és ökológiai megfigyelések hosszú sorával egészített ki — egyedülálló monográfiát alkotott. Tízezer kéziratoldalt meghaladó, rendkívül sok eredeti ábrát és részletrajzot tartalmazó ez irányú életművéből eddig alig látott valami napvilágot. Mindössze SOÓ REZSŐ Synopsis-ában (1970: IV. köt., p. 507—542) jelentek meg (átdolgozott csoportosításban, de az eredeti MÁTYÁS-féle rendszert táblázatosan közlő) kutatási eredményei; továbbá egy összefoglalás „A tölgyek” c. monográfiában (szerk.: KERESZTESI B., 1967) és néhány olyan publikáció, amelyek Magyarország új tölgytaxonjait tárgyalják [Taxa nova Quercuum Hungariae, 1970. Acta Botanica, 16: 329—361; Einführung in die Kenntnis der Eichenarten Ungarns, 1970, Erd. Kutatások, 66: 2, p. 61—68; Short taxonomic review of the oaks of Hungary, 1971. Erd. Kut. 67: 2, p. 55—68], ill. olyanok, amelyek a cser alakváltozatosságát (Formae diversae Qu. cerris in Hungaria, 1970, Erd. Kut. 66: 1, p. 179—211), a kocsánytalan tölgy alakkörének kritikai elemzését (Erd. Kut. 1971. 67: p. 43—68) és az olasz tölgy alakkörét (Erd. Kut. 1973. 69: 2, p. 47—91) taglalják. Említett tudományos közlemények önálló rendszerben, a fajokon belül alakcsoportokat alkotva valamennyi létező hazai tölgytaxont felölelik és a tudományra nézve 1 új alfajt, 1 új változatot, 26 új formát, 31 új subformát és 4 új hibrid leírását tartalmazzák, egy új, szenzációs hibrid, a *Quercus X Czaránii* közlése pedig kéziratban maradt vissza.

Mindezen eredmények felemlítését MÁTYÁS VILMOS sajnálatos korai távozásán túlmenően az teszi időszerűvé, hogy ha a hazai szakirodalom az ő kiemelkedő munkásságát kellően nem is méltányolta eddig — senki sem lehet próféta a saját hazájában — az új flóraművek külföldön (pl. ERDESI/ERDŐSI J.—GAJIC, 1977) egyre inkább figyelembe veszik, sőt átveszik MÁTYÁS VILMOS eredményeit. Legújabbban (1985) a Flora Serbica II. kötetében (p. 40—54) B. JOVANOVIĆ hivatkozva, s idézve MÁTYÁS V.-t, a cser (*Qu. cerris*) alakköréből az alábbi MÁTYÁS-féle taxonokat közli: *f. sinuato-lobata* sf. *mucronata*; *f. dentilobata* sf. *acutilobata*; *f. austriaca* sf. *sublobata*; *f. lancifolia* sf. *rotundato-lobata* és sf. *acuto-dentata*; *f. cerris* sf. *basicordata* és sf. *mucronata-pinnata*; *f. laciniata* sf. *lobato-laciniata*; *f. laciniato-lyrata* sf. *acuto-laciniata* és végül *f. robori-lobata*. A magyar tölgy (*Qu. frainetto*) alakkörén belül a MÁTYÁS-féle taxonok közül a var. *brevipes* f. *robur*, *f. sublobata*, *sf. longifolia* és *sf. gayeri* taxonokat idézi; a hegyeskaréjú kocsánytalan tölgynek (*Qu. dalechampii*) pedig egy alfaját (ssp. *aurea*) említi.

A magyar erdészbotanika és botanika nemzetközi hírnevét öregbítene, ha MÁTYÁS VILMOS quercidológiai életműve — ha kényszerű rövidítésekkel is, s immár sajnos posztumusz módon — nyomtatásban megjelenhetne és a szakemberek számára hozzáférhetővé válna.

DR. CSAPODY ISTVÁN

A lapban megjelent tanulmányok szerzői: Brokés Tamás főelőadó, MÉM EFH, Budapest; Cebe Zoltán erdőfelügyelő, Körmeny; dr. Csapody István környezetvédelmi főfelügyelő, OKTH, Sopron; dr. Igmándy Zoltán tanszékvezető egyetemi tanár, dékán, EFE, Sopron; dr. Kollwenz Ödön ny. erdőművelési osztályvezető, Pécs; dr. Kolonits József tud. főmunkatárs, ERTI, Mátrafüred; dr. Mátyás Vilmos volt ny. tud. főmunkatárs, Sopron; Oroszi Sándor erdőmérnök, muzeológus, Mezőgazdasági Múzeum, Budapest; Páll Miklós erdőművelési osztályvezető, Balaton-felvidéki EFAG, Balatonfüred; Szepesi András minisztériumi tanácsos, MÉM EFE, Budapest; dr. Szodfridt István tanszékvezető egyetemi tanár, EFE Sopron.